

CHWILA

Cena egzemplarza 20 Mk.

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

REDAKCJA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACJA: PASAŻ HAUSMANA 3, I p.

Należność pocztową opłacono ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.234.

PRENUMERACJA: miesięcznie we Lwowie 480 Mk. — zamiejscowa 520 Mk. — zagr. 900 Mk.
 CENA OGŁOSZEŃ: Zwyczajne ogłoszenia za wiersz jednoszp. nonp. 20 Mk., nadesłane i nekrologia za wiersz dwuszp. nonp. 80 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 90 w tekście i przed kr. 120 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 180 Mk., gratulacje i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz nonp. 80 Mk. najmniej 8 w. — 400 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 8 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 9 — Mk., tustym drukiem podwójnie.
 Cała stronica 20.000 Mkp.
 Pół stronicy 10.000 *
 Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem 60.000 *
 Jedna szpalta na pierwszej stronie 20.000 *

Wobec projektu sejmowej ordynacji wyborczej

Myśl niemiecka, przesiąknięta ideą siły, pracuje pod wpływem wary, że na tym świecie naród być musi albo młotem albo kowadłem. Według przekonań i świadomości najlepszych umysłów w krajach ententy, wojna światowa prowadzona była przeciw tejże właśnie ideologii niemieckiej. „Naszą ambicją jest obocnie — pisał w r. 1916 autor angielski Henryk Noel Brailsford w książce swej o „Lidze narodów” — wymierzyć młotem taki cios na biernym kowadłe pobitych Niemiec, jakiego jeszcze nikt dotąd na świecie nie wymierzył, i potem zamknąć kuznię raz na zawsze”.

W innym miejscu tej samej — duchem szczerego postępu owianej — książki powiada Brailsford: „Narodowość na Wschodzie nie potrzebuje organizacji państwowej dla przejawienia swego wyrazu”. Jeżeli narodowość posiada możliwość swobodnego rozwijania własnego języka, własnego kościoła narodowego, własnych tradycji w całym kontrolowanym przez się systemie wychowawczym, jeżeli posiada całkowitą swobodę zrzeszeń — „jeżeli posiada to wszystko, jeżeli jej szkoły otrzymują należną jej część subwencji państwowej, jeżeli nie podlega ograniczeniom i nierównościom prawnym, to losy jej znajdują się w jej własnym ręku i jej kultura jest zabezpieczona”. „Posiadając takie minimum, nawet wysoko rozwinięte narodowości mogą prowadzić możliwy żywot. Nie są już wtedy „uciskanim narodem””.

Traktat między Głównymi Mocami w sprawie przymierzenia i stowarzyszenia z Polską, podpisany w Wersalu 28. czerwca 1919 r., miał owo minimum praw narodowych zabezpieczyć mniejszościom narodowym w Polsce, a wśród nich również i mniejszości żydowskiej.

Traktat został podpisany, w miesiąc później ratyfikowany, blisko półtora lat później ogłoszony w Dzienniku Ustaw — i właśnie oto komisja konstytucyjna Sejmu Ustawodawczego, obradując nad ową ordynacją wyborczą, nie zapomina również o — Żydach i innych mniejszościach w państwie. Rozumnie się samo przez się, iż zapominać o nich nie powinna. Liczy wszak Polska niemal 40 proc. elementów inonarodowych, czyli: jest państwem tyrowo narodowością owem.

Nie chcemy walczyć bronią ironii. W dzisiejszej epoce wzbijającego ponad wszelką miarę szowinizmu zro um elibyśmy łac o, głyby przedstawiciele rządzącej narodowości zastanawiali się z całą gorliwością ekskluzywno-patriotyczną nad tego rodzaju ordynacją wyborczą, by mniejszości inonarodowe nie uzyskały — dzięki wzajemnej koalicji itp. — większego odsetka w centralnym ciele ustawodawczym państwa, niż się im faktycznie należy. Ani jednego mandatu więcej! Pójdziemy nawet w szczeroci naszej jeszcze o krok dalej i przyznamy, że nie dziwiłoby nas ani zbyt to zaszczytło, gdyby w komisji konstytucyjnej łamano sobie głowy nad uszczupleniem naszych praw,

ZNIŻKA CEN WĘGLA.

Rewizya stawek tariff kolejowych.

(Telefonem od warszawskiego korespondenta „Chwili” eg.)

Warszawa, 20. listopada. Jak slychać rząd zamierza zawiesić na p.wen czas podatek od węgla, którego cena zamiast 20.050 mk za tonę wynosić będzie tylko 10.050 mk. Równocześnie mają być podane

rewizyi niektóre stawki tariff kolejowych. Dla zapobieżenia przesileniu przemysłowemu instytucje rządowe otrzymują nakaz jak najrychlejszego zlikwidowania zobowiązań u dostawców.

O likwidacyę zajęć nad Zbruczem.

Warszawa, 20. listopada (tel. wł. — eg.). Rząd polski otrzymał nową notę od poselstwa sowieckiego w Warszawie, podpisaną w zastępstwie nieobecnego p. Karachana przez p. Oboleńskiego. W nocy tej p. Oboleński imieniem rządu sowieckiego proponuje rozpoczęcie rokowań polsko-sowieckich w sprawie likwidacyi zajęć pogranicznych nad Zbruczem.

Niemcy płacą.

Wiedeń. (Pat). „N. Fr. Presse” donosi z Paryża. „Temps” podaje, że rząd niemiecki dnia 15. bm. zapłacił pierwszą ratę gwarancyjną wyznaczoną mu przez komitet gwarancyjny, a to w sumie 45 milionów marek w zlocie jako równowartość za niemieckie dochody celne od 15. października do 14. listopada br.

Druga zapłata gwarancyjna płatna jest w dniu 1. grudnia br. i wynosi 26 procent importu niemieckiego w ciągu miesiąca, czyli około 85 milionów marek w zlocie. Zapłaty gwarancyjne będą potrącone z raty reparacyjnej płatnej w dniu 15. stycznia 1922. Zobowiązania londyńskie spłaca drogą pożyczki zagranicznej.

Berlin. (Pat). W związku z rokowaniami rządu niemieckiego z komitetem gwarancyjnym, które się odbyły z końcem września i z początkiem października br. — przybyła do Berlina komisja reparacyjna dla zbadania kwestyi, w jaki sposób mogłaby

być skuteczniejsza najbliższa zapłata w myśl ultimatum londyńskiego. W konferencji z przedstawicielami rządu niemieckiego, komisja odszkodowań postawiła żądanie, by zapłaty te zostały uskutecznione w razie potrzeby na podstawie kredytów zagranicznych.

Kancelarz Rzeszy wręczył dziś komisji odszkodowań przed jej odjazdem pismo treści następującej: Rząd niemiecki wychodzi z tego założenia, że nie odpowiada treści postanowień rokowań londyńskich by celem uzyskania rat rocznych chwycił się środka kredytu, aby jednak dać dowód dobrej woli, rząd niemiecki gotów jest przedsięwziąć tego rodzaju operacyę kredytową. Co do kwestyi pod jakimi warunkami kredyt ten miałby być podjęty, wchodzi pod uwagę w pierwszej linii propozycje tych, którzy pieniędzy chcą pożyczyc. Rząd niemiecki poczynił już kroki, by uzyskać kredyt. Rząd niemiecki prosi komisję odszkodowań, by zechciała go w tej sprawie poprzeć, uważa jednak za swój obowiązek już teraz zwrócić uwagę, że na czas zwrotu kredytu powstanie nadzwyczaj trudna sytuacya, ze względu na inne zobowiązania Rzeszy niemieckiej. Rząd niemiecki oczekuje od komisji odszkodowań, że ta zechce uwzględnić te specjalną sytuacyę.

Warszawa, 20. listopada (tel. wł. — eg.). Z Waszyngtonu donoszą, że rząd amerykański jest zdania, iż suma odszkodowań które Niemcy mają zapłacić jest zbyt wygórowana i zaproponowały Włochom i Francji, aby zmodyfikowały żądania wobec Niemiec.

Gdyby tak spekulowano, ażebyśmy, zamiast należnych nam 12 czy 14 proc. posłów, mogli w walce wyborczej uzyskać o kilka procent mniej posłów. I to nie wyprowadziłoby nas z równowagi.

Ale w komisji konstytucyjnej Sejmu dzieje się coś zgoła osobliwego. Nie o uszczuplenie (praw naszych już idzie, lecz o bezprzykładną wprost eksterminacyę, o całkowite usmiercenie polityczne, o „ausrot.e.” w dosłownem znaczeniu. Wedle dotychczasowych uchwał komisji i welle zupełnie wyraźnych jej tendencyj, mogliśmy w przyszłości na 400 posłów sejmowych uzyskać — zamiast 50, iloby się nam wedle liczby naszej faktycznie należało — w najlepszym razie, przy (minimalnie prawdopodobnym) zespole wszystkich stronnictw żydowskich, najwyżej czterech do sześciu posłów! Na przeszło trzechmilo-

nową ludność — o pierwszorzędnem znaczeniu gospodarczem — czterech do sześciu posłów! I to w wypadku najpomyślniejszym, który — przy naszej dyferencyi politycznej — z pewnością nigdy nie nastąpi.

Tak wygląda „ochrona” obywateli należących do mniejszości „etnicznych, religijnych lub językowych”, o których powiada art. 8-ny traktatu dodatkowego, że „będą korzystali z takiego samego traktowania i z takich samych gwarancyj ustawowych oraz faktycznych, jak inni obywatele polscy”. Będzie to „ochrona” iście traktatowa: wybory nie będą się, broń Boże, odbywały w sobotę (art. 11. traktatu dodatkowego), ale za to na każdy milion Żydów wypadnie — przy najpomyślniejszej konjunkturze — okrągiło jeden posł...

„Myśl niemiecka”, którą idealści czasu wielkiej wojny pragnęli i spodziewali się

zgnębić „raz na zawsze“, rozwija się wspaniale i wydaje tak bujne owoce, jak może nigdy przedtem. I może nie daleko nie kwitnie „myśl niemiecka“ potężniej, jak u tych właśnie narodów, które najbardziej uginają się pod jej obuchem w niedalekiej „eszcze przeszłości. Mimowoli przypominają się słowa publicysty polskiego: „Czyżby politycy wszech polscy chcieli w ten sposób przypomnieć światu starą prawdę, że niema gorszego tyrańca nad wczorajszego niewolnika, który po długich latach ucisku i upokorzenia dorwał się do władzy?“

Spółczesność polska nie jest ślepa. Są chwile, w których jednostki zdają sobie sprawę z niebezpieczeństwa jednostronnego szowinizmu narodowego w polityce państwowej. Jeden z kierujących organów bojującego szowinizmu (krakowski „Il. Kurjer Codz.“) pisał niedawno: „Czas na realną, trzeźwą politykę. Jesteśmy za biedni na skrajnie nacjonalistyczną politykę“ (Nr. 296 z 31. X br.). Premier Ponikowski wołał w swej mowie krakowskiej: „Strzeżcie się niebezpieczeństwa dla narodu szowinizmu!“ Cóż z tego jednak: szowinizm jest silniejszy od świadomości, która go potępia. Cóż z tego, że ustami zwróczy się hasła lub wyrzeka się go pustymi słowy, gdy w czynach i w życiu codziennym i w aktach ustawodawczych i w praktyce administracyjnej holduje się mu bez żadnych ograniczeń. Zapomniał się, że naród i państwo są to dwie różne kategorie społeczno-polityczne i że z wielkiej tzw. miłości do narodu (która się prawie wyłącznie manifestuje w nienawiści do „obcych“) zaprzepaścić można łatwo — państwo. Nie szowinizmem utrzymuje się państwo na wyzynie, ale — kulturą. Kultura znaczy zaś przede wszystkim — prawo i sprawiedliwość i praca pod kątem widzenia dobra ogólnego, a nie — eksterminacji grup tych lub owych.

P. Ponikowski wypowiedział jeszcze to zdanie, bardzo słusnie i trafnie: „Tam (na Zachodzie) istnieje kultura polityczna i kultura państwowa. U nas tej kultury brak — i to jest przyczyną, a państwowo niebezpieczną.“

Szkoda, że to tylko słowa, słowa...

Dr. W. Berkelhammer

Hugo Stinnes w Londynie.

Londyn. (Pat.) Przybył tu Stinnes. W sferach oficjalnych stwierdzają, że Stinnes nie został zaproszony do Londynu przez rząd angielski.

— 11 —

Konferencja waszyngtońska.

Warszawa, 20. listopada (tel. wł. — eg.). Wedle otrzymanych z Waszyngtonu wiadomości, Japonia zgadza się na odstąpienie Chinom Kau-Czau pod warunkiem, że Chiny rozpoczną bezpośrednio rokowania z Japonią. Japonia zgadza się również na zamianę Portu Artura na przystań handlową.

Londyn. (Pat.) Donoszą z Waszyngtonu, że Japonia domagać się będzie podniesienia swych sił morskich o 60 proc. do 70 procent w stosunku do największej floty. Japonia nie godzi się na całkowite usunięcie łodzi podwodnych, a tylko na ograniczenie ich rozmiarów. Wysuwając te żądania przedstawiciele Japonii zaznaczają, że Japonia pragnie jedynie zapewnić sobie bezpieczeństwo narodowe.

Berlin. (Pat.) Wedle doniesień z Waszyngtonu, zażądała Japonia podwyższenia swych sił morskich do 70 proc. zamiast do 60 proc. w stosunku do sił morskich innych flot wojennych. Życzeniem Japonii jest posiadać taką ilość krążowników, jaką posiadała Stany Zjednoczone.

Admirał Kato oświadczył, że Japonia pragnie ze wszystkich sił przyczynić się do urezeczywistnienia słusznych żądań Chin.

Parvi. (Pat.) Jak donoszą z Waszyngtonu pro-ozytacje japońskie wywołały silną reakcję w kołach amerykańskich, propozycje

te bowiem uważają tam jako sprzeciwiające się szczerym zasadom postawionym przez Hughesa. Amerykańscy eksperci morscy zamierzają jednak wynaleźć satowalający sposób rozwiązania całej tej kwestii, tak, że wysłaby ona na korzyść Japonii o ileby Japonia zgodziła się na rewizję listy swoich okrętów, jeżeliby zaś Japończycy obstawali przy powiększeniu swego tonażu, osiągnięcie zgody będzie trudne.

Waszyngton. (Pat.) Briand odbył dziś popołudniu konferencję z Hughesem w sprawie rozbrojenia na morzu.

Waszyngton. (Pat.) Na posiedzeniu komisji dla spraw dalekiego Wschodu wszyscy członkowie komisji wypowiedzieli się za zachowaniem niepodległości terytorialnej oraz niezależności administracyjnej Chin.

Burzliwe posiedzenie Sejmu pruskiego.

Berlin. (Pat.) Na początku wczorajszego posiedzenia sejmu pruskiego, komunistyczny poseł Katz postawił wniosek, by jako punkt pierwszy umieszczono na porządku dziennym sprawę uwolnienia więźniów politycznych, którzy rozpoczęli głodówkę. Wskutek tego wniosku przyszło w Izbie do burzliwych scen. P. Schultz wyłał szklankę wody na posłów stojących w pobliżu. W ogólnym hałasie i zamieszaniu pochwycił poseł Katz dzwonek przydzielony. Prezydent wśród hałasu i wrzawy opuścił swoje miejsce. Posłowie komunistyczni i socjaliści w większości rozpoczęli między sobą bójkę, która trwała przez czas dłuższy aż rozdzielili ich towarzysze partyjni. Galeria została opróżniona.

— 11 —

O poprawę sytuacji gospodarczej Niem. Austr. i.

Wiedeń. (Pat.) „N. Fr. Presse“ donosi z Londynu Konferencja zwołana na dzień 6. grudnia b. r. celem zastanowienia się nad poprawą waluty w Austrii, została odroczone, co jednak nie oznacza zaniechania odbycia tej konferencji. Odroczenie zostało postanowione tylko dlatego, ponieważ niewiadomo, czy konferencja w Waszyngtonie nie podejmie sama inicjatywy w tej sprawie.

Geneva. (Pat.) „La Suisse“ zamieszcza artykuł w tępy Jerzego Beaumega, który zajmuje się przesileniem finansowym i gospodarczym w Austrii. Autor dochodzi do wniosku, że jedynym ratunkiem dla Austrii jest utworzenie gospodarczego związku naddunajskiego, któryby skupił wszystkie państwa sukcesyjne b. monarchii austr. w gierskiej w pewnego rodzaju związek celny przy zachowaniu pełnej politycznej niezależności wszystkich członków tego związku.

Karol i Zya w Funchal.

Funchal. (Madeira). (Pat.) Przybyli tutaj b. król Karol z małżonką Zytą.

(Funchal, stolica wyspy Madeiry, to brudne o krętych wązkich ulicach, miasto położone jest na południowym wybrzeżu wyspy, wystawionem na silne wiąry południowe, a przytem posiadającym port źle zabezpieczony od fal oceanu. Nie mniej jednak prowadzi miasto handel bardzo ożywiony, zwłaszcza winem i owocami, wczesnie dojrzewającymi. Funchal jest siedzibą gubernatora, posiada katedrę, kilka klasztorów, świątynię angielską i protestancką i liczy około 20 000 mieszkańców.

Malowniczo położone i klimat niezwykle łagodny przez rok cały, uczynił Funchal od lat kilkunastu celem podróży i pobytu osób cierpiących na choroby piersowe. To też w okolicach jego powstały na zboczach górskich, wśród obfitej roślinności, własnej krajom ciepłym, liczne sanatoria i uzdź

wspaniałe hotele i willa, zamieszkane przeważnie przez Anglików.

Wyspa Madeira, położona na oceanie Atlantyckim, w odległości 700 km. od wybrzeży Marokkda, liczy 55 km. długości i 24 szerokości. Nigdyś cała zadrzewiona, nosiła na średniowiecznych mapach nazwę Isla de Legnama, tj. wyspa drzewna. I nazywa jej portugalska, Madeira, oznacza drzewo. Wspaniałe te lasy zniknęły prawie zupełnie wskutek lekkomyślności pierwszych jej kolonizatorów portugalskich, którzy, dla zyskania gruntów, palili lasy. Dziś tylko południowa część wyspy jest jeszcze lasista. Środek wyspy, którą przecina łańcuch górskich i urwstych, jest niezamieszany. Ludność pochodzenia portugalskiego mieszaną jest silnie z żywiołem maurytańskim i murzyńskim).

— 1000 —

Rozruchy w Indyach.

Bombaj. (Pat.) Wybuchły tu bardzo poważne rozruchy w czasie gdy ulicami miasta przeciągał orszak księcia Walii. Powstańcy usiłowali dotrzeć do orszaku, nieudolali jednak osiągnąć swego celu dzięki bardzo energicznej interwencji policji. Ponieważ główne siły policji były skupione dookoła orszaku ks. Walii, powstańcy wywołali rozruchy w innych częściach miasta, gdzie zostały wzniezione barykady. Policja poniosła bardzo znaczne straty w ludziach. Trudno na razie stwierdzić wysokość strat powstańców, których zacięty opór zamienił miasto w prawdziwe pole bitwy. Dokonano bardzo licznych aresztowań.

Kalkuta. (Pat.) Z okazji przybycia ks. Walii wybuchł w mieście strajk.

Co dzieje się na Ukrainie.

Skałat (tel. wł. s.). Grupa powstańców, która operuje w rejonie Kamienica Podolskiego za ęła miasteczko Zinków (pow. Letyczów). Po kilkudniowym pobycie powstańcy cofnęli się, obrabowawszy wprzód wszystkich mieszkańców żydowskich. Od kilku dni miasteczko nie jest przez nikogo obsadzone.

— 0000 —

Powrót Karachana.

Warszawa, 20. listopada (tel. wł. — eg.). W poniedziałek wrócić ma z Berlina przedstawiciel Rosji sow. p. Karachan.

kontrola czynności P. K. O.

Warszawa, 20. listopada (tel. wł. — eg.). Z powodu ataków prasy na Poczta Kasa Oszczędności rząd polecił organom Najwyższej Izby Kontroli Państwa oraz Ministerstwu Skarbu aby przeprowadziły kontrolę czynności dotychczasowych P. K. O.

— 11 —

Przed dyskusją w sprawie mandatu palest. w J. b. Lordów.

Warszawa, 20. listopada (tel. wł. — eg.). Według otrzymanych z Londynu wiadomości członek Izby Lordów S. Denham zainterpelował rząd o terminie rozpoczęcia dyskusji w sprawie mandatu palestyńskiego. Zastępca rządu oświadczył, że mandat palestyński został przekazany Lidze narodów a tekst jego znajduje się już w przesłaniu Izby Lordów. Rząd angielski niema nic przeciw rozpoczęciu dyskusji w sprawie mandatu w jego stadium obecnym.

— 11 —

Wiadomości bieżące.

Sofia. (Pat.) Rząd udzielił prawa azylu w Bułgarii nowej grupie 7000 zbiegów rosyjskich, przebywających dotąd w okolicy Gallipoli.

Londyn. (Pat.) W. B. K. Reuter. Admirał Kato zakomunikował, że Japonia przyjęła propozycję chińską a polstwem do rozważań we wspólnej komisji.

DZIŚ PREMIERA sensac. obycz dramatu w 6 wielk. akt p. t. DZIŚ

RYWALE

z uroczą **Madeleine** w głównej roli
artyt. Film ten był wyświetlany z wielkim powodzeniem w Filharmonii w Warszawie obecnie

po raz pierwszy w Lwowie w kinoteatr. WANDA 3-go Maja 11. WARSZAWA, pl. Akademicki 5.

List z Przemysła.

Przemysł w listopadzie.

(Zgromadzenie stow. »Chewra Kedosch«. — Zgromadzenie kupców. — Z sali koncertowej).

Przed paru dniami odbyło się Walne Zgromadzenie stowarzyszenia pogrzebowego »Chewra Kedosch«, któremu przewodniczył p. Kohn. Po zdaniu sprawozdania z działalności stowarzyszenia przez okres wojenny i sprawozdaniu kasowemu uchwalono ustępującemu wydziałowi votum zaufania. Następnie p. dr. Schächter referował sprawę rozwiązania stowarzyszenia a jako główny motyw wyłoniło się utworzenie »konkurencyjnej instytucji w łonie Żyd. Rady lud. (kahału). Rozwinięła się ożywiona dyskusja, poczem uchwalono wybrać nowy komitet celem ponownego zawiązania stowarzyszenia.

Po powrocie delegatów Warszawy odbyło się onegdaj nadzwyczajne zgromadzenie protestujące tuż stowarzyszenia kupców, pod przewodn. p. S. Hatzker. Główną treścią zgromadzenia było sprawozdanie p. Kohna ze zjazdu kupców w Warszawie, interwencji u ministrów: skarbu, sprawiedliwości, handlu, marszałka Trampczyńskiego oraz posłów Diamanda i Kolischera. Po krótkiej dyskusji powzięto odpowiednią rezolucję wypowiedziącą się przeciw wyjęciu z pod ustawy o ochronie lokatorów, lokali sklepowych.

Staraniem żyd. tow. dram. muz. »Juwale« odbyły się w przeciągu krótkiego czasu trzy koncerty: Popoffa, Dawida Jarosławskiego i własny koncert tow. (na rauracie chalców). Borys Popoff to baryton o pięknym i szlachetnym tonie, nie dorównujący jednak Jarosławskiemu. Ten ostatni bowiem posiada potężny, silny głos, jest wybitnym odwórcą zarówno pieśni operowych jak i koncertowych. Najswobodniejszym czuje się jednak w repertuarze żyd. pieśni ludowej, któremu też obficie obdarzył słuchaczy. Trzeci z rzędu koncert tow. (przed paru dniami) wykazał dobitnie mozolną i piękną pracę sekcji muzycznej. Na program złożyły się występy: chóru mieszanego (żyd. i polskie pieśni) kwartetu myczkowego (Haydn) i solo fortepianowe pny Eckert, która i tym razem

udowodniła, że jest pianistką nieposledniej miary. Sala była ściśle wypełniona.

NADEŚLANE.

DRUKI I STAMPILIE

wykonuje DRUKARNIA i WYRÓB PIECZĘCI I. FRIEDMANA, Lwów, ul. Sykstuska 4. 13126

KRONIKA.

Repertuar teatru Miejskiego.

W poniedziałek 21. listopada o godz. 7.30 »Aida«, opera w 4 aktach Verdiego.

W wtorek 22. listopada o godzinie 7.30 »Madame Butterfly«, opera w 4 aktach G. Puccinięgo.

—II—

Repertuar Teatru Małego.

W poniedziałek 21. listopada o godz. 7.30 »Nina«, sztuka w 3 aktach Leopolda Kampfa (premiera).

W wtorek 22. listopada o godzinie 7.30 »Nina«, sztuka w 3 akt. Leopolda Kampfa

Repertuar Teatru Nowości.

W poniedziałek 21. listopada o godz. 7.30 »Taniec szczęścia«, operetka w 3 aktach R. Stolza.

W wtorek 22. listopada o godzinie 7.30 »Taniec szczęścia«, operetka w 3 aktach R. Stolza.

—III—

Repertuar ukr. teatru.

W poniedziałek 21 listopada »Katarzyna« opera w 3 aktach M. Arkasa.

—II—

Repertuar Teatru lit.-art. »Ull« ul. Ossolińskich 10.
— Program od 21 listopada: 1) Część koncertowa z udziałem pp. Ardei, Trona, Bonowkiego, Michałowskiego, Mirskiego, Wiklińskiego i innych, 2) »Lady«, 3) »W starym piecu dyabeł pali« f.rsa.

Repertuar Bagatelli (włoskiej).
Gościnne występy p. Burskiej, Ordonówny, M. Rentgena, M. Windheima, Lerchego i innych.

1) Pierwsze »rendez vous« w 1 odsłonie. 2) Dział koncertowy. 3) Miłość i dolar pastel sceniczny w 1 akcie. Początek o godz. 8 wiecz.

— Dnia 26 bm. odbędzie się w salach kasyna oicerskiego ra ut z tańcami i programem bardzo urozmaiconym urządzone staraniem Tow. Ochronki dla Dzieci Żydowskich.

Komitet wydaje zaproszenia i bilety w lokalu Ochronki, Sykstuska 23 II. piętro od godz. 4 do 6. Emma Lilienowa.

— Radzież u posła Löwensteina. Z mieszkania dr. Löwensteina przy ul. 3. Maja 1. 11 skradziono wczoraj klejnoty wartości kilkuset tysięcy marek. Podejrzenie padło na właściciela pralni Samuela Brunnera, który kupił rano buciki u służącej dr. Löwensteina, Herminy Lieb. Wkrótce po kradzieży aresztowała policja Brunnera w ławiarńi teatralnej. Brunnera odstawiono do aresztów policyjnych.

— Rozmowa z laureatem Nobla Anatolem Francem. Współpracownik »Petit Journal« odbył dłuższą rozmowę z Anatolem Francem, z której cytujemy następujący ustęp: Pytasz się mi pan, czy się cieszę, że przyznano mi nagrodę Nobla. Jestem wdzięczny jury za jej bezstronność. Uchwały jej mają międzynarodowe znaczenia. Komitet Nobla potwierdził moje zapatrywania na naukę, którą nam dała wojna: konieczność nawiązania kontaktu duchowego z zagranicą. O swoich nowych pracach oświadczył Franc: Niebawem ukaże się moja nowa książka pt. »Szczęśliwe życie«. Książka ta jest zaopatrzona w słowo wstępne, kilka nowel i słowo końcowe. Po opublikowaniu wymienionej książki chciałbym się zabrać do napisania książki o wojnie. Każdą książkę sta-

KAPELUSZE WELUROWE I FILCOWE

13450

firmy I. HÜCKLA Synowie

TYLKO

hurtownie » » » Neutitschein

« « « nadal

TYLKO

u M. REISA Następców

» Kallisch-Stand

◆◆◆◆ LWÓW, PL. GOŁUCHOWSKICH 11 ◆◆◆◆

Typy i wrażenia palestyńskie.

Dzieci jerozolimskie.

Z konglomeratu najrozmaitszych typów żydowskich i języków żydowskich, wytwarza się powoli naród jednolity a cud ten stał się dzięki nowej szkole żydowskiej, która zdołała uchronić dzieci żydowskie od zgubliwej lewantyjskiej, wyhodowanej w szkołach Alliance'ów, asymilatorów angielskich i wychowawców misjonarskich. Dziecko żydowskie, które w domu słyszało narzecze arabsko-hebrajskie, język arabski, hiszpański, rosyjski, perski, gruziński i żargon tu nauczyło się mówić i myśleć we własnym języku narodowym, który zjednoczył wszystko. I pod wpływem tego języka wyprostowały się wykoszlawione imiona dzieci i na miejsce imion jak Mo'aszaj, Iciu, Roza, Zanetta, Gitały i podobnymi wykwiłam inaszego pobytu w Galucji, przesyła dumne imiona hebrajskie w czystym brzmieniu biblijnym, przysłały dalej imiona jak Masal, Nehama, Sz-

szana, imiona krzewów i kwiatów palestyńskich...

A wychowało się nasze dziecko jerozolimskie nie tylko w szkole pod wpływem nauczyciela lub nauczycielki, któremi mogłaby się każda szkoła europejska poszczycić, ale także na olbrzymich niezabudowanych placach pomiędzy szchemami rozmaitymi a wychowywały je tam i nasze cudne nigdy nie zasłonięte słońce palestyńskie i wiatry wiejące tu na stokach gór judzkich.

Najważniejszym elementem wychowawczym jest tu bezsprzecznie biblia.

Tak jak w szkole dziecko nasze poznaje biblię jako książkę, tak poza szkołą poznaje biblię jako coś żywego. Tu biblia jest najprawdziwszą, najcudniejszą księgą ludową, której w Galucji dziecko żydowskie nigdy nie zrozumie. Tu ono pojmuje życie naszych patriarchów, bo widzi przed sobą codziennie sceny biblijne, tu ono je owoce biblijne i widzi drzewa i zwierzęta biblijne, tu ono biblię przeżywa.

I pod wpływem biblij, szkoły hebrajskiej,

i bezwzględnej wolności na wolnej naturze, wyrosło pokolenie dzieci fizycznie i moralnie zdrowych, zwinnych, wyrosło dziecko dumne na swą przeszłość i przyszłość, dumne na to, że już nie jest Sfardelem, Tejmanitą, Aszkenazyjczykiem, lub Chalabijczykiem lecz Żydem i trzeba widzieć dzieci nasze i arabskie by domyśleć się kto będzie przyszłym gospodarzem kraju.

Nauczyciele tutejsi opowiadali mi, jak wielka zrećność potrzebna jest w prowadzeniu dziecka naszego, jak tu rawodą wszelkie środki wychowawcze europejskie i dyscyplina szkół europejskich opowiadali mi także, że znika typ głęboko uczonego dziecka żydowskiego, bo dzieci nie dają się nakłonić do wyteżonej nauki i trudno utrzymać je w murach, bo wszystko się rwie do przyrody, do pracy...

Dr. Aleksander Koller.
Jerozolima, we wrześniu.

ram się tak pisać, by o ile możliwe mało ludzi od siebie odstręczała.

Wreszcie zapytał się redaktor, co interlokutor zalicza do na większych radości swego życia. Anatol France dał nas epującą odowiedź: »Nigdy nie patrzyłem na życie tak, aby ono musiało nam przynieść radość. Op wiadam w »Szczęśliwym życiu« historię pewnego pana Dubois'a, który mi oświadczył: »Nie będę pisarzem. Gdy tw je dzieła nie będą miały powodzenia, uczynisz się śmiesznym, a gdy odniesiesz sukces, to s raconyle« Ni-nawet i ni sprawiedli wość, na które napotkałem na swojej drodze życiowej utwierdzają mnie w przekonaniu, że Dubois miał rację.

— Kipling honorowym doktorem Sorbony. Z Paryża donoszą: W Sorbonie odbyła się pod przewodnictwem prezydenta republiki Milleranda uroczystość wręczenia dyplomu dra honoris causa Rudyardowi Kiplingowi oraz uczonemu Frasserowi.

— Kufer Gorkija. Bizyljski »Nationalzeitung« donosi: Ubiegłego czwartku przybył do Sztokholmu Maxym Gorkij. Lekko pochylonego portę oczekiwala na dworcu mała grupka rodaków i znomych cudzoziemców. O tem, co Gorkija znieczony, cierpiący wyraz twarzy zdradzał, nie wspominał poeta ciekawym dziennikarzom ani słowem. O owej Rosyi, która po dziś dzień pozostaje dla nas głęboką tajemnicą, nie powiedział nam Gorkij również nic. Gorkij wyjeżdża do Nauheim, by wypocząć i poświęcić się pracy literackiej. Niema on żadnej politycznej misji. Inny jest cel jego podróży. W jednym z kufrow wozł ze sobą bezcenne wprost rzeczy — manuskrypty dzieł rosyjskich mężów wiedzy i techniki z ostatnich lat. Z skarbem tym wyjedzie niebawem Gorkij do Lipska celem oddania rękopisów pod prasę. Niepozorny ten kufer w kącie pokoju hotelowego staje się kufrem z bajki. Znajduje się w nim rękopis o historycznym znaczeniu prof. Fedorowa, lekarza przybocznego cara. Gorkij opowiada o nim: »Tak, on żyje jeszcze. Siedzi w więzieniu. I to jest najlepsze dla niego«. W kufrze tym znajduje się również praca mat matyka prof. Stekolowa, która z pewnością po opuszczeniu pracy wywoła olbrzymią sensację. Znajduje się tam także kilka wynalazków rosyjskich inżynierów przedewszystkiem bezcenna praca prof. Manochina o leczeniu gruźlicy.

NADESŁANE.

Z okazji zaślubin p. zabe i Fruchtmannówny z p. Dr. Fryderykiem Grundem słą serdeczne życzenia
I. Hirschbergowie. 13533

Pinkas Deutscher — Klara Strich
w Jaworowie
zaręczeni w listopadzie 1921. 13536

Regina Sterzer — Strzeliska Nowe
Dawid Feller — Stryj
zaręczeni w listopadzie 1921. 13534

Dora Heller — Markus Feiler
Stryj
zaręczeni w listopadzie 1921. 13535

DOBRE OGŁOSZENIA

POMOC LEKARSKA.

Specjalista chor. skórnych i wenerycz.
Dr. MICHAŁ SALPETER
Lwów Sykstuska 17. ord. od 8-9 i 12-6 12957

KUPNO-SPRZEDAŻ.

Kupię używane kłaski dentystyczne. Zgłoszenia: Scheininger, Kurkowa 7. 13517

Nakładem spółki wydawniczej »Chwila«
Spółki ogólnopolskiej

Aparat dla reklamy świetlonej mieniający kolory światła według wzorów kalejdoskopicznych wraz z zegarem elektrycznym okazujnie do nabycia u firmy B. Panzer ul. Kopernika 17. 13517

Dla Sprzedawców. Wóz pletonowy 5-tonowy w dobrym stanie do sprzedania. Informacja »Transport« Kollataja 5. 134:6

POSAŁ POSZUKUJA.

Aspirant farmacy: z dwuletnią praktyką poszukuje posady. Zgłoszenia pod »A« Poste restante. Tarnopol. 13501

NAUKA i WYCHOWANIE.

Nauczyciel hebrajski, obeznany z literaturą hebrajską i nowoczesną poszukuje lekcji także za mieszkaniem. Zgłoszenia do Administracji pod »Hebrajski«. 13386

ROŻNE.

Każdemu buchalterowi otwiera oczy wynalazek omówiony przez radcę szkolnego w Linciu w języku niemieckim. podręcznik 1000 Mk. Dom starców od 2-4 S. Schargel, Rappaporta 8. 12861

WOLNE POSADY.

Praktykanta z ładnym piśmem z dobrego domu poszukuje firma »Transport« Kollataja 8 13485

Apteka w Mikulincach poszukuje asystentki (k) farmacy z dn em 1/X I. b. r. Płaca wedle normy lwowskiej. 13431

Subjekt, zdolny poszukiwany skład obuwia Schorr ul. Krakowska 23. 13483

Ogłoszenia.

**Biura: AKADEMICKA 10,
ŁOZKA DLA DOROSŁYCH i DZIECI
KOŁYSKI DLA NIEMOWLĄT**
STOŁY, . . . FOTELE,
ETAŻERKI, . . . KANAPY
MEBLE KOSZYKOWE i t. p. WYRO-
BÓW KOSZYKARSKIE . . .
POLECA HURTOWNIE

SYNDYKAT KOSZYKARSKI

LWÓW

SKŁADY: KOPERNIKA 23.

**HEBLARKE 3-stronna
PARKIECIARKE**

dostarczy okazujnie ze składów 13532

PION, Lwów, Lwowska 48. Tel. 476.

Materiale meblowe drelichy, sprężyny, kapy, portjery itp. poleca po cenach bardzo przystępnych **E. KORNBLIT.** Lwów, Brzajerowa a 4, Hurtownie i detalicznie

CUKIER w głowach i czystą rafinadę sprzedaje wagonowo po cenach konkurencyjnych

**Poznański Dom bankowo-handlowy
Drweski i Langner**

Reprezentacja we Lwowie,
przy ul. Chmielowskiej 10, parter od 3-7 popoł. 13331

STECZKARNIE

bębnowe i kołowe, wozy, młynki, kieraty, młocarnie d starczy 13305

ze swoich Zakładów przem. »Oświećcim«.

POTEGA S. A.

Centrala Kraków, ul. Baszowa 9. — Adres telegr.: POTEGA, KRAKÓW

Sypialnie, jadalnie, urządkowania biurowe i kuchenne, meble gięte, żeluzne i tapicerowane poleca najtaniej Magazyn mebli STEIL i Ska Lwów, ul. Kazimierowska 28. 12730

**NOŻE — WIDELCE
ŁYŻKI — ŁYŻECZKI**

z czystego aluminium — poleca hurtownie i detalicznie

ANTONI HALSKI, Lwów, Sobieskiego 3.

13 25

**JUZ NADESZŁY ŚWIEŻE
TRANSPORTY
PO ZNIŻONYCH CENACH:**

NACZYNNIA EMALIOWANE
ZGRZEBŁA różnych wymiarów
BRZYTWY i NOŻYCE sta owe
PIECE „METEOR“ i KUCHENKI
13477 TURECKIE młynki do kawy
ŁAŃCUCHY

PRZEDSIĘBIORSTWO
HANDLOWO-PRZEMYSŁOWE

Inż. Jan A. Schumann

SKA Z OGR. ODP.

LWÓW, PAŃSKA 23.

Tel. 347 ♦♦♦♦♦♦♦♦ Rok zał. 1808.

Piece „METEOR“

wiecznie płonące »Dauerbrand«
żelazne szamotowe — poleca

F. Rentschner

Lwów, Legionów 37. 13353

**Piece lano-żelazne
Kuchenki lano-żelazne
Naczynie emaliowane**

poleca hurtownie

EXPORT-IMPORT, Lwów, 3-go Maja 1. 5.

SKARBKOWSKA 5.

ZAKIETY damskie czysto wełniane
ZAWIJANKI we wszystkich kolorach
BLUZKI i SUKNIE w wielkim wyborze
SZALIKI WEŁNIANE
POLECA PO ZNIŻONEJ CENIE

H. RAUCH

LWÓW, ul. SKARBKOWSKA 5.

SKARBKOWSKA 5.

Redaktor odpowiedzialny: Dr. Gerszon Zipper
»Drukarnia Lwowska«, Lwów, Kopernika 11.